

Killar i ridsporten

ANLEDNINGAR TILL ATT VISSA SLUTAR RIDA

Mathias Gustafsson

Fördjupningsarbete i B-tränarkurs 2018/19

2019-01-20

INNEHÅLL

FÖRORD	2
INLEDNING	2
Syfte	3
Frågeställning.....	3
METOD	4
RESULTAT.....	6
DISKUSSION	7
Val av metod.....	8
Egna reflektioner	9
Slutsats	9
REFERENSER	10

FÖRORD

Jag har valt att skriva om svensk ridsport med inriktning på killars perspektiv. Anledningen är att jag själv sen tidig ålder intresserats av ridsport, först som en fritidsaktivitet som med tiden utvecklats till ett tävlingsintresse och idag är jag även verksam som tränare.

Under min resa har jag träffat på andra killar som delat mitt intresse. Flera som jag lärde känna tidigt har inte blivit kvar i hästsporten som aktiva medan de jag träffat på senare under mitt hästintresse fortfarande är aktiva.

Det jag velat fokusera på under min studie är varför vissa killar fortsatt inom ridsporten när andra valt att sluta. Det som jag velat undersöka närmare är om det finns likheter och paralleller samt olikheter mellan de olika valen. Jag hade givetvis mina erfarenheter och tankar om ämnet redan innan jag påbörjade denna studie. Det som drev mig var att se om mina iakttagelser och funderingar hade någon återkoppling i studiens resultat.

INLEDNING

Som kille inom ridsport så är man i minoritet då det är en sportaktivitet med stor övervikt av kvinnliga utövare. Enligt SvRF statistik så är ridsport Sveriges näst största ungdomsidrott (7-25år). Ridsporten har högst andel kvinnliga utövare (90 %) av Sveriges alla idrottsförbund (anslutna till RF). Jag kommer återkomma till dessa fakta senare i min uppsats. 2013 var andelen tjejer (7-20 år) hela 98 % enligt (SvRF hemsida nyheter 2013).

Hur mycket påverkar yttre omständigheter som till exempel klasskamrater, närhet till hästar samt hästintresse i familjen från start. Har den ekonomiska aspekten varit en anledning till att man slutat med ridsport.

Det finns faktiskt en del gjort på detta område sedan tidigare, Eva Linghede och Håkan Larsson skrev 2013 en avhandling ”Jag är en normal kille liksom” som utgår från flera intervjuer av killar inom ridsporten. Deras fokus låg på hur killars identitet utvecklas inom ridsporten ur ett genusperspektiv samt hur de ser på sig själva och andra killar/tjejeers könsroller inom ridsport.

I deras resultat kan man utläsa att ridsporten är väldigt inkluderande för alla som är aktiva inom den men inom vissa gränser. Tjejer får utföra mer maskulint kopplade egenskaper som till exempel mod och auktoritet i stallmiljön på samma sätt som killar får

ta mer feminint kopplade roller såsom omvårdnad och omtanke. Rollfördelningen är ändå mycket komplex då vissa killar vill ha mer tävling och utmaning, de tycker omvårdnaden är sekundär medan andra killar tycker omvårdnaden är primär och tävlandet sekundärt. I de olika fallen verkar ibland de olika ingångsvärdena samt normer i samhället i stort påverka åt ena eller andra hållet.

I övrigt så har det mest gjorts undersökningar av tjejejs roll i stallmiljö som till exempel (Lena Forsberg 2007) samt (Lena Forsberg 2012)

Här beskrivs hur tjejer i stallmiljö blir tränade i sådant som klassats som typiskt maskulina attribut vilket de sedan kan ha stor nytta av som företagare och ledare utanför stallmiljön. Detta borde rimligen gälla även killar åt motsatt håll såsom öva upp sina färdigheter inom sådant som brukar jämföras med feminint, att vara vårdande, omtänksam och inkluderande.

Syfte

Syftet med studien är att om möjligt hitta något nytt perspektiv på killars hästintresse och ifall det är något som kan göras för att få in fler samt behålla fler i sporten. Det vore intressant både ur ett ridskoleperspektiv samt även ur ett tränarperspektiv.

Undersökningen ska försöka påvisa eventuella skillnader i uppfattning på de killar som stannat i sporten och de som lagt av under resans väg.

Frågeställning

Varför slutar vissa killar rida när andra fortsätter? Finns det någon eller flera gemensamma anledningar till det?

METOD

Studien gjordes genom att jag intervjuade 8 killar som hållit på med ridsport tidigare eller fortfarande var aktiva i olika former. Av dessa åtta så var det fyra som fortfarande var verksamma i någon roll inom ridsporten samt 4 som slutat för en längre tid sedan.

Deltagarna var i åldrarna 31-51 år. Jag gjorde ett selektivt urval där jag ville ha deltagare som antingen varit aktiva länge eller som fått distans till när de slutade för att på så sätt få en mer distanserad bild på när de slutade. Samtliga intervjuade personer bor o verkar runt Mälardalen och Östergötland. Jag utgick ifrån två stycken jag känner som är aktiva samt två stycken jag red tillsammans med under grundskoletiden. Under dessa intervjuer fick jag tips på nya intressanta namn som jag valde att ta kontakt med och intervjuade.

Jag har använt mig av telefonintervjuer då jag känner mig trygg med att prata i telefon med olika människor samt på grund av den begränsade tiden som jag hade till förfogande. Samtalen varade mellan 30 - 60 minuter. Jag gjorde anteckningar under samtalen för att direkt efter dem renskriva dem i sin helhet.

Jag hade tagit fram en mall för vilka frågor jag ville utgå ifrån. Syftet var att ge mig själv en tydlig likhet mellan de olika intervjuerna. Mallen gav mig också möjlighet att ställa följdfrågor beroende på svaren samt fördjupa mig där det verkade finnas mer information.

De frågorna som ingick i mallen var:

- Vad var det som fick ditt hästintresse att väckas och ungefär hur gammal var du?
- Vad fanns det för intresse i familjen när ditt intresse väcktes?
- Hur kom du först i kontakt med hästar?
- Hur har familjens inställning varit?
- Kompisar, vad hade de för inställning?
- Vilket sammanhang sökte du dig till inom ridsporten?
- Hur mycket kompisar hade samma intresse?
- Hur upplevde du ditt intresse till hästar under den första tiden?
- Hur upplevde du skolkompisars attityd till ditt intresse?
- Har du i något sammanhang blivit retad på grund av ditt intresse?

- Vad var viktigt för ditt intresse?
- Vilka andra sportintressen hade du under tid som hästkille?
- Vad var det roligaste med ditt hästintresse?
- Beskriv ditt förhållande till hästar och hur det utvecklats
- Vad var det motigaste med ditt hästintresse?
- (De som slutat) När slutade du rida och varför?
- (De som slutat) Vad skulle ha kunnat få dig att fortsätta?
- Hur stor del av din nuvarande vänskapskrets har du fått kontakt med på grund av eller tack vare ditt intresse av hästar?

Jag har sammanställt alla intervjuer och analyserat svaren för att hitta likheter och olikheter som kan hjälpa till att svara på min frågeställning.

RESULTAT

Alla i studien kom i kontakt med intresset vid fem till åtta års ålder.

De som stannat kvar i sporten har haft en mycket tydlig förankring samt byggt upp ett brett nätverk inom sporten. Merparten säger att 75 – 100 % av deras vänner har en koppling till deras intresse i dagsläget.

Den absoluta majoriteten av de som fortsatt hade inte syskon eller övriga familjemedlemmar med hästintresse när de började.

De har alla från början drivit sitt intresse själva men fått mycket stöd från hemmet om än lite tveksamt.

Alla hade spenderat i princip all ledig tid på ridskolor under skoltiden och känt sig som mest bekväma och tillfreds på ridskolan. Som flera vittnat till ”Jag spenderade all min lediga tid på ridskolan eller i stallen”.

Tre av Fyra som fortsatt hade blivit retade i skolan eller fått hantera skolkamrater som ansåg att ”man ska inte leka med maten” samt ”ridning är ingen riktig sport, det är ju hästen som gör jobbet”.

Av de som tröttnat och lämnat sporten så var ett tydligt svar är att det antingen saknats utmaningar eller varit för mycket måsten.

En annan åsikt som tre av fyra nämnt är att verksamheten i de stall och ridskolor de varit i kontakt med har haft fel fokus för deras intresse. ”Det var så mycket åsikter om vad för utrustning som skulle användas och för lite varför?”, ”Fanns inte någon tydlig roll för mig”.

Av de i undersökningen som slutat så har samtliga gjort det i högstadiet, det är även då flest av de som fortsatt hänvisat till som den jobbigaste perioden. Svaren varierade dock på varför, som till exempel ”Kompisar började få egna hästar men inte jag”, ”mycket andra intressen som drog”, ”ont om tid”, ”ingen tydlig utmaning som intresserade mig”, ”Kände inte att det var något som gav något”.

Ingen av de som slutat har tyckt att de blev retade i skolan eller att det varit ett problem att det varit stor övervikt av tjejer inom ridsporten.

Ingen av de tillfrågade som slutat har gjort det på grund av andra intressen som tagit över eller att det saknades ekonomiska förutsättningar.

Det som efterfrågades av flera som slutat var bättre jämnvikt mellan utmaningar o krav. ”Man får ju lägga all tid på hästarna även när det är tråkigt, det tog död på mitt intresse” sa en av deltagarna i studien.

De flesta av de som slutat rida tyckte inte att det var viktigt med ett sammanhang på ridklubben utan det var själva ridningen som var rolig.

En kille blev också rädd för hästar, vilket till viss del bidrog till att han slutade.

DISKUSSION

Jag var själv lite förvånad av resultatet och trodde fler skulle ha påverkats av påtryckning från kompisar i skolan. Det var en stor anledning att jag gjorde det urvalet av deltagare vad gäller ålder i första hand, så de skulle fått distans och kunnat nämna eventuell mobbning. Det var ett par som blivit mobbade i skolan men ingen av de som slutat hade över huvud taget känt sig retade under skoltiden. Jag tycker själv att den delen av undersökningen är märkligast. De flesta som fortsatt har någon gång blivit retade eller fått försvara sitt intresse medan ingen av de som slutat minns att de blivit retade. Det jag undrar lite fortfarande är ifall inte någon av dessa slutade för att undvika risken att bli retad. Kan det vara så att de hade så gott anseende i skolan att de var utom risk för mobbning? Var det så länge sedan att de glömt eventuellt obehag eller förträngt det? Enligt undersökningen var det hur som helt andra anledningar som gjorde att intresset dog ut.

Jag tycker studien visar på att det är en viktig balansgång mellan att ge yngre killar utmaningar i sitt ridintresse men utan att det blir för mycket tvång. Samma sak gäller givetvis flickor i samma ålder. De flesta av de killar som intervjuades i undersökningen hade alla en syn på hästarna ur ett mindre känslomässigt sätt än de upplevde sina tjejkompisars intresse. Här kan man fråga sig om det är för de har glidit in i en ganska typiskt maskulin roll på grund av omgivning eller om de naturligt känt så från början? Exakt vad som får killar att vara/bli som de är i sin hästroll verkar det nästan helt omöjligt att svara på då det är så oändligt många parametrar som kan påverka. Det är de normer och föreställningar som finns i samhället i stort men även de som existerar inom hästvärlden.

Tydligt i både min studie samt (Eva Lingham 2013) är att det finns olika behov hos olika killar vad de önskar få ut av sitt hästintresse. Det finns inte en homogen grupp killar som fungerar likadant. För några är utmaningen och bekräftelsen viktig och för vissa är det själva pysslet i stallet med hästarna samt den trevliga gemenskapen som är det viktigaste. Det är med andra ord viktigt att det finns utrymme för alla olika attribut hos killar som börjar och håller på med hästar. Vad jag har fått fram hos de jag intervjuat är att de ofta fått hjälpa till med saker såsom köra traktor, reparera saker i stallet med mera. Lite typiskt sådana arbetsmoment som kan klassas som saker killar bör vara bra på. Ifall det är sysslor de sökt upp själva eller blivit tilldelade saknar jag resultat för i studien.

Den vanligaste anledningen till att intresse väckts är helt klart kompisars intresse och närhet/tillgång till hästar vilket stämmer helt överens med studien (Eva Lingham) skrev.

Det är också väldigt tydligt att killarna i denna studie haft vitt skilda prioriteringar, några av de som fortsatt har ett djupt hästintresse eller stormtrivs när de får ta hand om och vårda hästar och stall medan några drivs av mer resultatmässiga mål. Det som sticker ut lite vad gäller de som slutat och anger att det var ”för mycket tyckande och folk som lägger sig i” är att de känt att de aldrig riktigt passat in eller fått utöva sitt intresse på sitt eget vis utan varit mer eller mindre tvingade att anpassa sig till en given norm som gäller inom ridsport. Vad man ska ha för utrustning, hur man ska sköta sin häst och så vidare.

Mycket av detta är givetvis jätteviktigt om det förmedlas på ett korrekt sätt och vilar på riktig fakta och inte är tyckande och egna sanningar. Det finns ju tyvärr en stor övertro på sin egen kunskap hos just hästmänniskor enligt en studie av bland annat (Jane Williams, Ridenews)

Det är en tydlig fara med den överrepresentationen som finns med tjejer/kvinnor i ridsporten jämfört med killar/män. Det skapas en allt mer tydlig bild av hur en ryttare är och då finns det helt enkelt inte samma naturliga utrymme för bland annat killar. Visst finns det manliga förebilder men de är oftast för få i vardagen på ridskolor samt stallmiljö, det är just de som är så viktiga för de yngre killarna i ridsporten. Får vi en allt mer homogen grupp inom ridsporten så blir det allt fler som samtidigt blir exkluderade, såväl killar som tjejer. Det är viktigt att det finns en bra mix på alla nivåer och på så sätt få in så mycket olika värderingar och infallsvinklar som möjligt.

En ryttare som prioriterar tävlande kommer automatiskt inte strunta i hästskötsel och omvårdnad då det är en viktig del för att nå sportsliga framgångar, däremot kan det dröja lite längre innan de söker och är mogna att ta till sig den kunskapen. Tvingar man däremot ryttare till ett visst beteende eller tvingar på kunskap de inte är mottagliga för så finns det stora risker att det intresse som finns dör.

Det jag blivit övertygad om under detta arbete är att ridsporten måste bredda den bild som finns av hur en ryttare kan vara och se ut. Det måste finnas ett ännu mer inkluderande synsätt inom ridsport där man inte exkluderar människor på grund av att de inte riktigt passar in som ridsporten ser ut idag. Genom att få in alla olika människor i ridsporten med en bra mix så bidrar det till en positiv effekt där fler känner att de passar in och inte avviker från en norm. Då blir det säkerligen lättare att få ännu fler killar att både börja samt vara kvar inom ridsporten

Val av metod

Metoden är rätt men underlaget kunde varit mycket större samt spridningen varit över större geografisk yta. Jag hade önskat och behövt göra vissa av intervjuerna ännu djupare för att få fram ännu mer fakta.

Det som inte kan påvisas, men som verkar kunna vara en faktor, är hur nära sanningen studien egentligen kommit. Skulle en kille som slutat rida för nästan 20 år sedan säga att det berodde på eventuell mobbning eller var det så att de inte blev mobbade för att de inte deltog på ett lika "nördigt" sätt. Kan det lite distanserade förhållningssättet i samband med ridintresset gjort att de inte fick en lika tydlig identitet som "ridkillar" och därigenom att det inte blev lika motiverade att fortsätta.

Det kan ju vara så enkelt att intresset inte var tillräckligt stort.

Studien visar ju också på hur det var för dessa killar för ca 15-20 år sedan, saker kan ju ha ändrats sedan dess även om överrepresentationen av tjejer inom ridsporten kvarstår.

Egna reflektioner

Efter mina intervjuer som blev betydligt längre och intressantare än jag först anat har jag ändå snappat upp en del som jag kan känna igen mig i.

Det finns ett stort fokus på att ridsport är en tjejsport. Det marknadsförs till stor del som tjejsport och mycket av den försäljning som sker till unga hästintresserade är riktad extra mycket mot tjejer, vilket är logisk ur försäljningssyfte. Det skapar hur som helst en för smal identitet som hästmänniska och det är just den verkar behöva breddas. Ridsporten i sig har målat in sig i det facket på egen hand och nu är det dags att försöka bryta den trenden.

Sverige är ett av få länder som har så få killar i ridsporten i yngre år. Vad är skillnaden hos våra grannländer söderut? Varför har de så många fler unga killar som rider?

En intervjuperson sade, ”det behövs mer cowboys på ridskolorna”. Jag tror personligen att det ligger något intressant i den iakttagelsen. Det behöver finnas fler inriktningar på ridutbildningen än att de flesta ska rida dressyr, hoppning eller terräng för den delen. Alla grenars olika utmaningar kan locka ännu fler killar och tjejer att behålla sitt hästintresse.

Det roligaste jag visste när jag var cirka 11-12 år var att rida ut med en kompis och se hur pass terränggående våra hästar var. Föreställ er orientering till häst i den svåraste terräng som gick att hitta. Hur brant backe kan man klättra uppför barbacka utan att glida av bakåt? Sådana saker drev mitt hästintresse på den tiden och skapade ett band till hästar som jag aldrig velat eller kunnat bryta sedan dess.

Slutsats

Det som kommer fram i studien är att flera av de killar som slutat och även några som fortsatt känner att det inte funnits någon självklar plats för dem och det finns väldigt få att identifiera sig med i ridsporten. Viktigast för att killarna fortsatt har varit att de driver och styr sitt intresse själva men med god support hemifrån.

En annan tydlig slutsats i studien är att många fler som fortsatt med sitt hästintresse anger att de blivit retade medan ingen av de som slutat upplevde att de blev retade på grund av sitt hästintresse.

REFERENSER

Eva Linghede och Håkan Larsson (2013). *Jag är en normal kille liksom.*
http://www.ridsport.se/ImageVaultFiles/id_30581/cf_559/-Jag_r_en_normal_kille_liksom-.PDF
[2018-12-27]

Lena Forsberg (2007). *Att utveckla handlingskraft.* <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:999552/FULLTEXT01.pdf> [2018-12-18]

Lena Forsberg (2012). *Manegen är krattad* <http://tu.diva-portal.org/smash/get/diva2:991072/FULLTEXT01.pdf> [2018-12-25]

Ridenews (2018-10-26). *Ny studie: Hästfolk överskattar sin kompetens*
<https://ridenews.se/ryttarliv/ny-studie-hastfolk-overskattar-sin-kompetens/> [2019-01-08]

Svenska Ridsportförbundet (2017-03-13). *Statistik och kortfakta om ridsport*
<http://www.ridsport.se/Svensk-Ridsport/Statistik/> [2018-12-29]